

Er ref/dnr: M2018/01962/Ke

Vårt dnr: Dnr 2018/0109

Att: Maria Ohlman, departementsråd
Stina Andersson, kemikalieenheten

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 4 december 2018

Statens gruvliga risker SOU 2018:59

Naturskyddsföreningen avger följande svar på remissen

Bakgrund

Gruvnäringen är viktig för samhällets mineraldäcksättning och bidrar till landets ekonomi via skatteintäkter. Regionalt är den också av betydelsefull för sysselsättning. Samtidigt har gruvor ofta en mycket stor negativ påverkan på såväl natur och miljö som människors livsvillkor. Gruvor skadar eller hotar den biologiska mångfalden, vattenresurserna och har ofta en dramatisk påverkan på landskapsbilden. Gruv- och mineralnäringen har en mycket stor klimatpåverkan. De sociala aspekterna är omfattande, inte minst i norra Sverige där den samiska renskötseln ofta försvåras eller omöjliggörs av en gruva. Dessutom kan en gruvetablering hota den lokala turistnäringen genom att ödelägga ofta mycket stora naturområden.

Under senare år har flera gruvor försatts i konkurs med allvarliga konsekvenser för både miljö och ekonomi. Den omfattande miljöförstöring som en nedlagd gruva lämnar efter sig har i dessa fall blivit statens och därmed skattebetalarnas ansvar. Även utan konkurser har det visat sig att gruvföretagens ekonomiska säkerheter i många fall är otillräckliga för efterbehandling och tillsyn av de mycket stora mängderna avfall.

Därför är det välkommet att föreliggande SOU grundligt utrett frågan och lämnar flera goda förslag till åtgärder.

Synpunkter på utredningens förslag

De ekonomiska säkerheternas syfte och målsättning

Naturskyddsföreningen tillstyrker skärpta krav på åtgärder för efterbehandling i en särskild efterbehandlingsplan. Föreningen välkomnar förslaget att säkerhetsbeloppet justeras så att det även täcker konsekvenserna av en eventuell konkurs. Vi anser också att det är rimligt att detta (till skillnad från dagens regler) sker i vart femte år under förutsättning att en seriös revision sker där beloppet vid behov höjs så att det vid varje tidpunkt täcker de verkliga förväntade kostnaderna med god marginal.

Det kanske viktigaste förslaget, att en gruva under inga förhållanden får startas innan frågan om beloppets storlek avgjorts och fullgoda säkerheter ställts, är av avgörande betydelse.

Uppstramning av reglerna för beloppets storlek

Föreningen tillstyrker de förslag som utredningen lämnar vad gäller beräkning av de verkliga kostnaderna för efterbehandling samt det föreslagna osäkerhetspåslaget. Det är viktigt såväl att det tas hänsyn till framtida kostnadsutveckling som att det finns betryggande marginal.

Begränsning av vilken typ av säkerheter som accepteras

Föreningen tillstyrker utredningens förslag. Det är av största vikt att detta tydliggörs för att undvika lägen där gruvverksamhet sker utan att frågan om säkerheter slutligt fastställts.

Tydligare beslutsprocess vid fastställande av säkerheter

Föreningen tar inte ställning till förslaget att flytta uppgiften att fastställa beloppet från Mark- och miljödomstolen till Riksgäldskontoret. Avgörande är att prövning, bedömning och tillsyn sker på ett sådant sätt att dels inget gruvföretag tillåts bedriva verksamhet utan att säkerhetsbeloppet slutligt fastställts, dels att beloppets storlek avspeglar verkliga förhållanden samt tar höjd för eventuella konkurser och framtida kostnadsökningar.

Dag som ovan

Johanna Sandahl
ordförande

Jonas Rudberg
sakkunnig gruvor och skog